

DE WAARDE VAN HERDENKEN

Profielwerkstuk Laura van Erp

Laura van Erp uit Urmond, leerlinge van de zesde klas gymnasium van Trevianum in Sittard, heeft een profielwerkstuk gemaakt met de titel *De waarde van herdenken*, over nut en noodzaak van oorlogsherdenkingen. Onder meer probeerde ze de waarde in te schatten van films en musicals over de Tweede Wereldoorlog voor het herdenken. Laura sprak uitvoerig met comités die herdenkingen en bevrijdingsfeesten organiseren en hield twee enquêtes onder mensen in verschillende leeftijdscategorieën.

Urmondse helden

door **Eric van Dorst**

URMOND – Het artikel leest als een spannende roman. Onder de kop ‘Franse onderscheiding voor een goed vaderlander uit Urmond, nachtelijk kloppen op de deur’ beschrijft het *Limburgsch Dagblad* van 13 juni 1950 minutieus hoe het echtpaar Delafranconi in Urmond on-aangekondigd bezoek krijgt. Het is de avond van 9 oktober 1942, buiten is het koud en miezerig. ‘Er valt een trieste motregen’. Even na tien uur, als de mensen aan de Molenweg 210 naar bed willen gaan om energie te sparen, wordt op de deur geklopt. Niet luid, dus Duitsers zijn het niet, redeneren Piet en Tineke Delafranconi. Hij opent de deur en ziet ‘drie mannen met on-

frisse baarden, gekleed in lompen van militaire uniformen’. Franse krijgsgevangenen, ontsnapt uit een kamp bij Düsseldorf, die dolgraag terug willen naar huis, Bourg in Normandië. Maar hun kompas is stuk. Het echtpaar Delafranconi aarzelt niet, laat het trio binnen en biedt kleding, eten en een warm bad aan. Piet, elektromonteur, repareert het kompas en loodst de Fransen in het donker langs de Maas naar een bootje in Meers, waarmee ze de rivier over kunnen steken. Met een kaart van België op zak. Uit dank voor alle hulp schenken de drie enkele souvenirs.

Na de oorlog beleeft het echtpaar nog twee vreugdevolle momenten aan het avontuur. Op 24 maart 1948 ondertekent president Charles de Gaulle een oorkonde voor de Urmondse heldendaad. Een Franse generaal speldt Piet de Médaille de Reconnaissance Française op, hem door de minster van Binnenlandse Zaken verleend voor ‘zijn moedige hulp aan Franse krijgsgevangenen’. Het huldebetoont valt Piet ten deel in de Koning Willem III-kazerne in Apeldoorn, samen met enkele andere Limburgse gedecoreerden. Franse troepen paraderen en een 120 man sterke militaire kapel speelt.

Nog blijer waren de beide Urmondanaren, zo meldt het *Limburgsch Dagblad* tot slot, kort na de oorlog met het bericht uit Bourg dat de krijgsgevangenen veilig thuis waren. Mede dankzij de Belgische illegaliteit, die voor een vlot transport zorgde. Ere wie ere toekomt.

Piet en Tineke Delafranconi waren de ouders van Bertha, de oma van Laura van Erp. Hun verhaal inspireerde hun achterkleindochter.

De oorkonde die Charles de Gaulle toekende aan Laura's overgrootvader.

Laura en haar moeder brengen een eerbetoon in kamp Laura.

De leerzame invloed van oma

Laura van Erp vond bij haar oma Bertha Gelissen-Delafranconi inspiratie voor haar profielwerkstuk over herdenken.

foto Rob Oostwegel

Een officiële herdenking op de Dam is belangrijk en moet blijven bestaan, omdat die bijdraagt aan het besef van wat oorlog en vrijheid betekenen. Een musical bezoeken kan dat effect ook hebben, stelt Laura van Erp (18) vast.

door **Eric van Dorst**

Kiest menig scholier voor een lichtvoetiger onderwerp, Laura van Erp beet zich tien maanden vast in zware kost: nut en noodzaak van de oorlog herdenken. De 18-jarige Urmondse, pienter en bescheiden, heeft er een simpele verklaring voor. „Als extra vak heb ik geschiedenis gekozen. Dat vind ik erg interessant, met name de Tweede Wereldoorlog. Dat komt ook door de verhalen van oma over die tijd. Echte verhalen, die soms een grappig tintje hebben.” Zo vertelt Bertha Gelissen-Delafranconi (83) haar kleindochter dat hier geen hongervinter was, dat het relatief meeviel. „Maar ook dat Joodse kinderen in de klas op een dag niet meer naar school kwamen en in Urmond wel eens per ongeluk een bom viel.”

Uiteraard weet ook Laura door haar opvoeding en zes jaar middelbare school dat de verschrikkingen van een oorlog er niet om liegen. Het onderwerp voor haar profielwerkstuk van 92 pagina's was snel gemaakt. „Het moest een origineel onderwerp zijn en over de Tweede Wereldoorlog is al heel veel geschreven. Toen stelde ik me de vraag of films en musicals, waar ik zelf een fan van ben, bijdragen aan herdenken. Zelf ben ik naar de musical *Sol-daat van Oranje* geweest, daar raakte ik erg van onder de indruk. Ondanks het romantiseren krijg je een goed beeld van hoe het toen is geweest.” In verband met haar werkstuk bezocht ze de voorstelling nogmaals, met een andere klas. Die leerlingen bevroeg ze voor en na de voorstelling schriftelijk. Of ze een beter beeld hadden gekregen van de oorlog, onderduikers zouden helpen, zouden vluchten of hun le-

ven voor vrede en vrijheid zouden riskeren? „Zo'n voorstelling meemaken draagt zeker bij aan een beter inzicht in wat oorlog voor mensen betekent”, concludeert Laura uit de reacties. De musical zette uiteraard ook haarzelf aan het denken. „De mens interesseert me erg. Het is eigenlijk een raar wezen en dan bedoel ik dat mensen zo gemakkelijk te beïnvloeden zijn. Als je ze veel kennis aanreikt, kunnen ze goede keuzes maken. Maar dat hangt ook van hun situatie af. Als er veel angst is, reageer je anders. Dan komt het er vaak niet van om je kennis in te zetten. De groep in *Sol-daat van Oranje* valt uit elkaar door dat de studenten verschillend met de omstandigheden omgaan.” Er volgt een tweede recente ervaring, die haar sterkt in de overtuiging dat herdenken belangrijk blijft. „Er is in de wereld al zoveel verschrikkelijks gebeurd, hebben

we daar eigenlijk wel van geleerd? Bar weinig, ook nu nog spelen er overal nare dingen. Na de aanslagen in Brussel riep Wilders meteen op geen vluchtelingen meer op te vangen. Zelf ben ik honderd procent voor mensen helpen, maar ik dacht ook even dat we dat misschien niet meer moesten doen. Ik schrok van mijn eigen gedachte.” Met een tweede vragenonderzoek onder 276 mensen uit drie generaties peilde Laura hun waardering van 12 tot 20 procent, afhankelijk van de leeftijdscategorie, dacht direct aan de Tweede Wereldoorlog. Terwijl zo'n 80 procent deze associatie helemaal niet (meer) had. „Ik heb geprobeerd zoveel mogelijk kanten te belichten en mijn eigen

mening erbuiten te houden”, zegt Laura over haar onderzoek. Het leerde haar dat voor jongeren verhalen in Brussel riep Wilders meteen op geen vluchtelingen meer op te vangen. Zelf ben ik honderd procent voor mensen helpen, maar ik dacht ook even dat we dat misschien niet meer moesten doen. Ik schrok van mijn eigen gedachte.” Met een tweede vragenonderzoek onder 276 mensen uit drie generaties peilde Laura hun waardering van 12 tot 20 procent, afhankelijk van de leeftijdscategorie, dacht direct aan de Tweede Wereldoorlog. Terwijl zo'n 80 procent deze associatie helemaal niet (meer) had. „Ik heb geprobeerd zoveel mogelijk kanten te belichten en mijn eigen

het Duitse Buchenwald en het nabijgelegen kleinere kamp Laura. „Het was heel raar in een kamp te komen dat mijn naam droeg. Als je daar staat, bekriipt het je wel. In de lift bij de lijkenkelder pakte het mij bij de keel. Het was net of er ook andere mensen in stonden.” Laura stak liefst 176 uren in haar profielwerkstuk, wat haar wel een 9,8 als punt opleverde. „Hopelijk heb ik ook andere mensen aan het denken gezet. Ik ben trots op wat ik heb bereikt. Ik heb enorm veel geleerd en mijn kennis en kijk op de wereld uitgebreid.” Dat zal zeker van pas komen bij haar studie in onder meer de psychobiologie, wetenschap die zich richt op de werking van de hersenen. Voor haar studieoriëntatie volgde ze laatst een seminar over psychologie in de reclame. „Zodra iemand beseft dat hij beïnvloed wordt, werkt het niet meer.” In vredestijd, welteverstaan.

Dodenherdenking

● Landelijk wordt om 20.00 uur twee minuten stilte in acht genomen.

● Sittard: In de Grote Kerk in Sittard begint om 18.45 uur de Oecumenische gebedsdienst. Aansluitend om 19.25 uur is er een stille tocht naar de Markt voor een kranslegging bij het oorlogsmonument. Ook worden er rond 19.50 uur kransen gelegd op de Algemene Begraafplaats aan de Lahrstraat, waar aansluitend scholieren van De Lemborgh uit Limbricht een korte voorstelling spelen. Om 21.00 uur start er bij Museum De Domijnen een theaterroute van theatergezelschap Het Laagland die langs meerdere plekken in de stad zal voeren.

● Geleen: De herdenkingsbijeenkomst en kranslegging is om 20.00 uur bij het oorlogsmonument aan de Bloemenmarkt.

● Born: Bij de Oude Sluis in Born is vanaf 16.00 uur een herdenkingsplechtigheid, waarbij onder meer gedichten worden voorgedragen door leerlingen. Ook zullen er kransen worden gelegd.

● Grevenbicht: De zogenoemde bezinningsbijeenkomst start om 19.30 uur in de aula van basisschool De Kingbeek. Leerlingen lezen gedichten voor en er is een stille tocht naar het monument aan de Weidestraat.

● Obbicht: Bij het monument bij de beek in Obbicht is om 18.00 uur een kranslegging, gevolgd door een stille tocht naar het monument aan de Brugstraat Obbicht.

● Meers: In de St. Jozefkerk in Meers start om 18.45 uur een eucharistieviering. Daaropvolgend zal, onder begeleiding van Schutterij St. Joseph, naar het monument aan de Kapelaan Berixstraat worden gelopen waar de bloemlegging is.

● Beek: De herdenkingsdienst start om 18.45 uur in het Astatheater op de Markt in Beek. Vanuit daar wordt om 19.40 uur naar het oorlogsmonument op het plein voor de Sint-Martinuskerk gelopen, waar de herdenkingsbijeenkomst verder zal gaan. Na de herdenking zijn de aanwezigen uitgenodigd voor een kop koffie in het gemeentehuis.

● Schinnen: De Hellige Mis begint om 19.00 uur in de Sint-Dionysiuskerk in Schinnen. Onder begeleiding van schutterij St. Gertrudis Amstenrade wordt om 19.45 uur naar het gemeentehuis gelopen, waar verschillende voordrachten zijn. De plechtige herdenking start om 19.50 uur.

● Echt-Susteren: De herdenkingsdienst start om 19.45 uur in het gemeentehuis aan de Nieuwe Markt in Echt. Daar zal onder meer muziek te horen zijn van Harmonie De Groosbloazers en Zangvereniging Vriendenkoor Echt.

Hemelvaartsdag
geopend
11.00-17.00

Elke zondag geopend!

vrijbuitersamen buiten